

«Тасдиқ мекунам»:

Ректори МТД «Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи
Садриддин Айни» доктори илмҳои
таърих, профессор

Ибодуллозода А.И.

аз «03» _____ 03 соли 2026

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар МТД «Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни» ба кори диссертациони Усмонзода Зариф Чумабой дар мавзӯи «Ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.9. Назария ва методикаи ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (педагогикаи иҷтимоӣ) пешниҳод шудааст.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзӯ ва мундариҷаи диссертатсия ба бандҳои шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.3.9. Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (педагогикаи иҷтимоӣ), аз ҷумла, ба банди 1 – Методологияи таҳқиқи фаъолияти иҷтимоӣ-педагогӣ, моҳият, сохтор, вазифа, принсипҳои онҳо; моделсозии равандҳои иҷтимоӣ-педагогӣ дар муассисаҳои таълимӣ ва банди 4 – Сифати ташкили ҷорабиниҳои иҷтимоӣ-педагогӣ (технология ва усулҳои баҳодиҳии сифати фаъолияти иҷтимоӣ педагогӣ; меъёрҳо, нишондиҳандаҳои баҳодиҳии сифати фаъолияти иҷтимоӣ педагогӣ) мувофиқ мебошад.

Мубрами мавзӯи таҳқиқ. Муҳимият ва зарурияти таҳқиқи масъалаҳои тарбияи эстетикӣ аз он бармеояд, ки дар шароити имрӯза ҳаёти маънавии инсонро бе фарҳанг, махсусан, фарҳанги бадеӣ, эстетикӣкунонии паҳлуҳои муҳталифи ҳаёт, ҷорӣ гардидани анъанаҳои миллӣ, фарҳанги иду маросимҳо, ташаккули завоқи эстетикӣ тасаввур намудан душвор аст. Вобаста ба ин, таваҷҷуҳи давлату ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, шахсан Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъалаҳои тарбияи эстетикӣ, фарҳангу санъат, бунёди мактабҳои замонавии мусиқӣ ва санъат дар низомии таҳсилоти иловагии бадеӣ хеле бузург буда, дар ин самт ҳамаи шароитҳои зарурӣ муҳаё карда шудаанд.

Муҳаққиқ Усмонзода Зариф Чумабой дар рисолаи илмӣ зери унвони «Ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён», мубрамияти таҳқиқи масъалаи мазкурро бо он асоснок менамояд, дар замони муосир ба баланд бардоштани фарҳангу маърифати эстетикӣ қавонон дар тамоми дунё таваҷҷуҳи махсус зоҳир мегардад, зеро аз он азҳудкунии арзишҳои эстетикӣ ва ҷалб намудани

насли наврас ба фаъолияти бадеӣ - эҷодӣ, ҳифзи манфиатҳои милливу фарҳангӣ, ташаккули инсонии комил вобастагии зич дорад.

Ташкил ва баргузор намудаи озмунҳои ҷумҳуриявӣ дар соҳаи илм, адабиёт ва санъат, ҷашнҳои азназаргузарониҳо дар соҳаи санъат, бахуссус санъати мусиқӣ, ки ҳазорҳо шавқмандони касбӣ ва худфаъолиятиро ба худ ҷалб намудаанд, шаҳодати онанд, ки тарбияи оммавии эстетикӣ насли наврас ва калонсол дар ҷумҳурӣ таъмин ва характери умумимиллӣ пайдо карда истодааст. Ин ҳама ба инкишофи зебоипарастии насли наврас, махсусан ҷавонон, таъсири хосса мерасонад ва натавонанд завқ бадеии онҳоро ташаккули медиҳад, балки дар онҳо эҷодкориро рушд медиҳад, инсонии комили худшинос ва аз таъриху фарҳанги халқи хеш худогоҳро тарбия менамояд. Муносибати фарҳангофарона ва зебоиофаронаро дар ниҳоди онҳо ташаккул медиҳад. Ин нуктаҳо дар ҳамаи ҳуҷҷатҳои меъёрии ҳуқуқӣ, барномаҳои давлатӣ дар соҳаи маорифу фарҳанг инъикос гардида, вазифаҳои мушаххаси ташаккули фарҳанги зебоипарастиро муайян кардаанд. Вобаста ба ин, проблемаи мазкур мубрам, зарур ва яке аз ҳадафҳои муҳими рӯзмарраи тарбиявӣ-эстетикӣ дар ҷомеа ба ҳисоб рафта, таҳқиқоти ҷиддиро талаб менамояд. Вале, таҳлили вазъи воқеии тарбияи эстетикӣ дар кишвар нишон медиҳад, ки кори амалии низомии маориф ва фарҳанг, ҳамкориҳои ниҳодҳои муҳими тарбияи эстетикӣ чандон мустақкам набуда, дар ин самт баъзан костагиро ба вуҷуд меорад. Аз ҷониби дигар, баррасии асосҳои назариявӣ ва амалии мавзӯи нишон медиҳад, ки имрӯз зарурати таҳқиқи масъалаи ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ ба миён омада, дар ин раванд коркарди нокифояи роҳи усулҳои устувори тарбияи эстетикӣ муҳим арзёбӣ мегардад. Аз ин лиҳоз, интиҳоби мавзӯи рисола басо муҳим буда, муҳаққиқ дар зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ шароитҳои педагогии ташаккули фарҳанги эстетикӣ донишҷӯёро таҳлил ва баррасӣ намудааст.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳое, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Гузоришҳои илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳои дар диссертатсия овардашуда аз ҷиҳати назариявӣ, методологӣ ва амалӣ ба таври кофӣ асоснок мебошанд. Диссертант ҳангоми таҳқиқи масъалаи ҳамкориҳои коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён ба таҳлили адабиёти илмӣ, педагогӣ ва методӣ, омӯзиши таҷрибаи фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ва муассисаҳои фарҳангӣ, инчунин натиҷаҳои корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ таъма намудааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот бо интиҳоби дурусти заминаҳои назариявӣ методологӣ, истифодаи маҷмуи усулҳои таҳқиқоти ба мақсад, вазифаҳо ва мантиқи кори диссертатсионӣ мувофиқ, таҳлилу муқоисаи натиҷаҳои бадастомада ва санҷиши таҷрибавӣ роҳи шароитҳои педагогии пешниҳодшуда таъмин гардидааст. Дар ҷараёни таҳқиқ робитаи мантиқии байни мақсад, вазифаҳо, фарзия, марҳилаҳои таҳқиқ ва натиҷаҳои

ниҳони он риоя гардида, мукаррароти асосии барои ҳимоя пешниҳодшуда бо натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ таҷрибавӣ тақвият ёфтаанд.

Хулосаҳои диссертант аз натиҷаҳои таҳлили назариявӣ ва корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ бармеоянд ва муҳтавои онҳо ба мақсаду вазифаҳои таҳқиқот мутобиқат менамояд. Пешниҳод ва тавсияҳои амалии таҳиягардида ба тақмили мазмун, шакл ва усулҳои ҳамкории коллеҷ бо муассисаҳои фарҳангӣ, истифодаи самараноки имкониятҳои тарбиявӣ маърифатии онҳо ва фароҳам овардани шароити мусоиди педагогӣ барои ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён равона шудаанд.

Дар маҷмӯъ, гузоришҳои илмӣ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои дар диссертатсия баёнгардида дорои пайдарпайии мантиқӣ, асоснокии кофии илмӣ ва аҳаммияти амалӣ мебошанд. Натиҷаҳои бадастомада ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мувофиқат намуда, тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти таълимию тарбиявии коллеҷҳо, ташкили ҳамкории онҳо бо муассисаҳои фарҳангӣ ва тақмили раванди ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён мавриди истифода қарор дода шаванд.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки масъалаи ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар раванди ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг аз ҷиҳати назариявӣ педагогӣ асоснок гардида, шароит ва роҳҳои татбиқи амалии чунин ҳамкорӣ муайян карда шудаанд. Фарҳанги зебоипарастӣ ҳамчун ҷузъи муҳими рушди маънавӣ, эстетикӣ ва эҷодии шахсияти донишҷӯ баррасӣ гардида, имкониятҳои тарбиявии коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули он муайян карда шудаанд.

Дар таҳқиқот масъалаҳои назариявӣ амалии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯёни коллеҷ таҳлил гардида, шартҳои педагогии таъмини ҳамкории самараноки коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ин самт муайян ва асоснок карда шудаанд. Дар ин замина нақши фаъолияти беруназаудиторӣ, чорабиниҳои фарҳангӣ маърифатӣ, фаъолияти бадеӣ-эҷодӣ ва ҷалби мунтазами донишҷӯён ба арзишҳои эстетикӣ мушаххас карда шудааст.

Дар доираи таҳқиқот асосҳои концептуалии ҳамгироии фаъолияти муассисаҳои таълимӣ ва фарҳангӣ дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён таҳия гардида, самтҳои асосии ҳамкории онҳо муайян карда шудаанд. Ҳамкории омӯзгорони коллеҷ ва кормандони муассисаҳои фарҳанг ҳамчун яке аз шартҳои муҳими педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ баррасӣ гардида, нақш, вазифа ва имкониятҳои ҳар яке аз субъектҳои ин раванд мушаххас карда шудаанд.

Сатҳ ва дараҷаи фаъолнокии фарҳангӣ ва бадеӣ-эҷодии донишҷӯёни коллеҷ муайян гардида, вобаста ба дараҷаи ҷалби онҳо ба арзишҳо ва фаъолияти эстетикӣ гурӯҳбандӣ сурат гирифтааст. Дар асоси натиҷаҳои таҳлиси вазифаҳои тарбиявӣ эстетикӣ мушаххас гардида, роҳҳои баланд бардоштани иштироки донишҷӯён дар фаъолияти фарҳангӣ ва бадеӣ-эҷодӣ пешниҳод карда шудаанд.

Барномаи педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар раванди ҳамкории коллеч ва муассисаҳои фарҳанг таҳия гардида, ҷузъҳои асосии он – маърифати эстетикӣ, муносибати эҳсосию арзишӣ ва ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти эстетикӣ эҷодӣ муайян карда шудаанд. Дар барнома шаклҳои оммавӣ, гурӯҳӣ ва инфиродии фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ, ҳамкории омӯзгорон бо кормандони муассисаҳои фарҳанг, банақшагирии муштаракӣ чорабиниҳо ва истифодаи имкониятҳои муҳити фарҳангӣ пешбинӣ гардидаанд.

Самаранокии шартҳои педагогӣ ва барномаи пешниҳодшуда дар ҷараёни корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ мавриди санҷиш қарор гирифтааст. Натиҷаҳои таҳқиқ нишон додаанд, ки ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён ба ҳамкории мунтазам ва мақсадноки коллеч бо муассисаҳои фарҳанг, истифодаи имкониятҳои тарбиявӣ маърифатии муҳити фарҳангӣ, ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти бадеӣ-эҷодӣ ва истифодаи шаклу усулҳои самараноки тарбияи эстетикӣ вобаста мебошад.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия дар асоснок намудани шартҳои педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён ва муайян намудани имкониятҳои ҳамкории коллеч ва муассисаҳои фарҳанг дар ин раванд ифода меёбад.

Аҳамияти илмӣ таҳқиқот дар тақмили асосҳои назариявӣ педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён, асоснок намудани зарурати ҳамгироии фаъолияти муассисаҳои таълимӣ ва фарҳангӣ, муайян намудани шартҳои педагогии ҷунин ҳамкорӣ ва таҳияи барномаи педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ зоҳир мегардад. Натиҷаҳои таҳқиқ барои тақмили назария ва методикаи ташкили фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва тарбияи эстетикӣ донишҷӯён аҳамияти муайяни илмӣ доранд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот аз имконияти истифодаи барномаи педагогии пешниҳодшуда, шаклу усулҳои ҳамкории коллеч бо муассисаҳои фарҳанг ва тавсияҳои методии таҳиягардида дар фаъолияти таълимию тарбиявӣ коллечҳо ва муассисаҳои фарҳангӣ иборат мебошад. Натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд аз ҷониби омӯзгорон, роҳбарони гурӯҳҳо, ташкилкунандагони корҳои тарбиявӣ ва кормандони муассисаҳои фарҳанг ҳангоми ташкили фаъолияти эстетикӣ эҷодии донишҷӯён истифода шаванд.

Аҳамияти иҷтимоии таҳқиқот ба рушди фарҳанги эстетикӣ, завқи бадеӣ, ҷаҳонбинии маънавию эстетикӣ ва ҷаҳоннокии эҷодии донишҷӯён, инчунин баланд бардоштани сатҳи иштироки онҳо дар ҳаёти иҷтимоӣ фарҳангӣ алоқаманд мебошад. Татбиқи натиҷаҳои таҳқиқ метавонад ба истифодаи мақсадноки имкониятҳои тарбиявӣ муҳити иҷтимоӣ фарҳангӣ ва рушди ҳамаҷонибаи шахсияти донишҷӯ мусоидат намояд.

Аҳамияти иқтисодии натиҷаҳои таҳқиқот хусусияти ғайримустақим дошта, дар истифодаи самараноки имкониятҳои мавҷудаи коллечҳо ва муассисаҳои фарҳангӣ, ҳамоҳангсозии захираҳои моддӣ, ташкилӣ ва кадрӣ онҳо ва ташкили чорабиниҳои муштаракӣ тарбиявӣ эстетикӣ бе зарурати хароҷоти зиёди иловагӣ ифода меёбад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳо бо мутобиқати масъалаи таҳқиқ ба самтҳои афзалиятноки рушди низоми маориф ва фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон, таъҷиб ба асосҳои назариявӣ методологии педагогика, педагогикаи иҷтимоӣ, назария ва методикаи тарбияи эстетикӣ, инчунин истифодаи маҷмуи усулҳои ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ мувофиқ таъмин гардидааст.

Асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот ба таҳлили сарчашмаҳои илмӣ ватанию хориҷӣ, омӯзиш ва ҷамъбасти таҷрибаи фаъолияти коллеҷҳо ва муассисаҳои фарҳангӣ дар самти тарбияи эстетикӣ донишҷӯён таъҷиб мекунад. Дар асоси таҳлили маводи назариявӣ ва таҷрибаи амалӣ шартҳои педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ муайян гардида, барномаи педагогии ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг таҳия ва шаклу усулҳои татбиқи он пешниҳод карда шудаанд.

Эътимоднокии хулосаҳои диссертатсия бо истифодаи усулҳои назариявӣ ва эмпирӣ таҳқиқ, таъҷибҳои қорҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ, муайян намудани сатҳ ва нишондиҳандаҳои ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён ва муқоисаи натиҷаҳои марҳилаҳои гуногуни озмоиш таъмин гардидааст.

Натиҷаҳои бадастомада таҳлил, муқоиса ва ҷамъбасти гардида, самаранокии шартҳои педагогӣ, барномаи пешниҳодшуда ва шаклҳои ҳамкории коллеҷ бо муассисаҳои фарҳанг муайян карда шудааст. Хулоса ва тавсияҳои диссертатсия ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот мувофиқ буда, метавонанд барои таъҷибҳои фаъолияти тарбиявӣ эстетикӣ коллеҷҳо, рушди ҳамкории онҳо бо муассисаҳои фарҳанг ва баланд бардоштани сатҳи фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён мавриди истифода қарор гиранд.

Саҳми шахсии доктараи дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии доктара дар таҳқиқоти мазкур аз асосноккунии назариявӣ ва амалии масъалаи ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён, муайян намудани шартҳои педагогӣ ва имкониятҳои ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ин раванд иборат мебошад.

Иштироки шахсии муаллиф дар ба даст овардани натиҷаҳои илмӣ дар диссертатсия пешниҳодшуда ва маводи интишоргардида, таҳлилу ҷамъбасти сарчашмаҳои илмӣ-педагогӣ ва методӣ, омӯзиши масъалаҳои ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён, муайян ва асоснок намудани шартҳои педагогии ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг, муайян намудани сатҳ ва дараҷаи фаъолнокии фарҳангӣ ва бадеӣ-эҷодии донишҷӯён, таҳияи барномаи педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ, таъҷиб ва гузаронидани қорҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ, таҳлилу ҷамъбасти натиҷаҳои бадастомада ва таҳияи хулосаву тавсияҳои илмӣ-методӣ ифода ёфтааст.

Доктара дар асосноккунии назариявӣ ва илмӣ-амалии масъалаҳои марбут ба ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён, муайян намудани нақш ва имкониятҳои тарбиявӣ коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг, асоснок намудани шаклу усулҳои ҳамкории омӯзгорони коллеҷ бо қорамандони муассисаҳои фарҳанг, инчунин таҳия ва татбиқи барномаи педагогии

ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар раванди ҳамкории коллеч ва муассисаҳои фарҳанг саҳми мустақим гузоштааст.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Аз рӯйи мавзӯи диссертатсия 8 мақолаи илмӣ ба нашр расидааст, ки аз онҳо 3 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд.

Мазмуну муҳтавои интишороти илмӣ доғалаб ба мавзӯи диссертатсия мувофиқ буда, натиҷаҳои асосии назариявӣ, методӣ ва таҷрибавии таҳқиқотро инъикос менамоянд. Интишороти мазкур аз муаррифии кофии натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ шаҳодат медиҳанд.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Доғалаби дараҷаи илмӣ масъалаи ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯёнро дар раванди ҳамкории коллеч ва муассисаҳои фарҳанг мавриди таҳқиқ қарор дода, асосҳои назариявӣ педагогии он, шартҳои педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ ва имкониятҳои ҳамкории муассисаҳои таълимӣ ва фарҳангиро муайян ва асоснок намудааст. Натиҷаҳои таҳқиқ нишон медиҳанд, ки ташкили ҳамкории мақсаднок ва мунтазами коллеч бо муассисаҳои фарҳанг, истифодаи имкониятҳои тарбиявӣ эстетикӣ онҳо, ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти фарҳангӣ ва бадеӣ-эҷодӣ, инчунин татбиқи шаклу усулҳои самаранокӣ фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ ба ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён мусоидат менамояд. Мазмун ва сохтори диссертатсия ба мақсаду вазифаҳои таҳқиқот мувофиқ буда, натиҷаҳои корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ самаранокӣ шартҳои педагогӣ ва барномаи педагогии пешниҳодшударо тасдиқ менамоянд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боб, фаслҳои ба ҳам алоқаманд, хулосаҳои бобҳо, хулосаи умумӣ, тавсияҳо ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Дар муқаддима мубрами мавзӯ, дараҷаи омӯзиши масъала, объект ва предмети таҳқиқот, мақсаду вазифаҳо, фарзияи таҳқиқот, асосҳои назариявӣ методологӣ, усулҳои таҳқиқ, нағзони илмӣ, аҳамияти назариявӣ амалӣ ва нуктаҳои асосӣ ба ҳимоя пешниҳодшаванда муайян гардидаанд. Дар маҷмӯ, диссертатсия ҳамчун таҳқиқоти илмӣ мустақил, мукамал ва анҷомёфта арзёбӣ мегардад.

Муаллиф дар муқаддимаи диссертатсия оид ба мубрами таҳқиқи масъала, дараҷаи омӯзиши мавзӯ, мақсаду вазифаҳои таҳқиқот, асосҳои назариявӣ методологӣ ва сарчашмаи маълумотҳо, нағзониҳо ва аҳамияти назариявӣ амалии таҳқиқот, фарзия ва нуктаҳои ба дифоъ пешниҳодшаванда, истифодаи заминаҳои эмперикӣ маълумот додааст.

Дар боби якуми диссертатсия, ки «Ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯёни коллечҳо чун проблемаи иҷтимоӣ-педагогӣ» номгузорӣ шудааст, масъалаҳои назариявии тарбияи эстетикӣ, нақши муассисаҳои таҳсилотӣ ва фарҳанг дар ин низом, хусусиятҳои ташаккули фарҳанги эстетикӣ дар коллеч ва муассисаҳои фарҳанг баррасӣ гардида, таҳқиқоти олимони соҳаҳои гуногуни илм - фалсафа, педагогика, эстетика, психология ва дигар илмҳо оид ба эстетика ва тарбияи эстетикӣ ҳамчун

падидаи иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва арзиши тарбиявӣ-эстетикӣ таҳлил ва баррасӣ гардидааст. Консепсияҳои мухталифи олимони ватанию хориҷӣ, аз қабилӣ М.А.Ариарский, М.А.Верб, И.Н.Ерошенков, М.С.Каган, Ю.Д.Красилников, А.Н.Леонтев, С.Раҳимов, М.Лутфуллоев, Ф.Шарифзода, А.Нуров, В.Е.Тридин, Н.Н.Ярошенко ва муаллифони дигар ҳамчун асоси назариявӣ ва методологии диссертатсияи мазкур истифода шудааст. Муҳаққиқ нуқтаи назари олиморо таҳлил намуда, дар ин замина истилоҳи «ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ» вобаста ба мавзӯи таҳқиқот шарҳу тавзеҳ дода, онро ҳамчун арзиши миллӣ ва умумибашарӣ баррасӣ кардааст. Нуқтаи назари олимони соҳаи педагогика, С.Н.Зоҳидова, М.Лутфуллозода, И.Каримова, М.Саидов, Ф.Шарифзода, А.М.Мирализода, назария, методика ва ташкили фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ Д.Латифзода, ки дар муайян намудани принцип, функсияи фарҳанги эстетикӣ, омилҳои ташаккули он, мазмун, шакл ва воситаҳои тарбияи эстетикӣ аҳаммияти калон доштанд, дар навиштани диссертатсия мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Дар қисми назариявӣ диссертатсия, ҳамзамон ба қорҳои илмӣ олимоне, ки ба масъалаҳои ҳамкорӣи функционалии ниҳодҳои иҷтимоӣ-фарҳангии ҷомеа бахшида шуданд ва онҳоро таҳқиқ карданд, таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда шудааст. Дар ин замина таҷрибаи амалии ҳамкорӣи муассисаҳои таълимӣ ва фарҳанг оид ба ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар мисоли шаҳрҳои аҳолиашон камшумор ҷамъбаст, таҳлил ва баррасӣ карда шуда, камбудҳои дар фаъолияти ин ниҳодҳои тарбиявӣ ошкор ва роҳҳои бартараф кардани онҳо нишон дода шудаанд.

Дар зербоби дуҷуми боби якум – «Хусусиятҳои ҳамкорӣи мазмунӣ-технологии коллеҷҳо бо муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён» дар заминаи таҳқиқоти озмоишии педагогӣ шартҳои иҷтимоӣ-педагогии беҳтар намудани қори муассисаҳои таҳсилот ва фарҳанг дар тарбияи эстетикӣи донишҷӯён аз ҳар ҷиҳат шарҳу маънидод ва ошкор карда шуда, муаллифи диссертатсия андешаҳои ҷолибро оид ба беҳтар намудани ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар заминаи тақмили илмиву методӣи ин унсӯри тарбиявӣ пешниҳод намудааст, ки барои таҷрибаи ҳамкорӣи ниҳодҳои иҷтимоӣ – фарҳангӣ аҳаммияти махсус доранд.

Диссертант зикр мекунад, ки тамоми намуди фаъолияти инсонӣ бо андозаи муайян, ҳамчун маърифат эстетикӣ ва фаъолияти эстетикӣ, ва ҷалбшавии шахс, густариш ва ташаккули эстетикӣ фаҳмида шуда, арзишҳои шахсият марбут ба фаъолияти ӯ доништа мешавад. Инчунин, зимни таҷрибаи намудан ба маъхазҳо дар таҳқиқот собит шудааст, ки ба зебоӣ қарин будан аз дигар соҳаҳои ташаккули муҳассилин ҷудо набуда, баръакс, фарогири маҷмуи намудҳои гуногуни санъат ва дигар намудҳои фаъолияти бадеӣ ба шумор меравад. Тарбияи эстетикӣ дар низомии таҳсилот ва фарҳанг қисми ҷудонашавандаи мураттаби инкишофи қомили шахсият мебошад. Вазифаи он танҳо инкишоф додани ҳолатҳои бадеӣ-эҳсосӣи насли наврас набуда,

балки ба такмил додани нерӯиҳои ахлоқӣ, фикрӣ ва ҷисмонии онҳо низ нигаронида шудааст.

Вобаста ба ин, дар диссертатсия таҷрибаи пешқадами коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ омӯхта, ҷамъбаст карда шуда, баъзе камбудихо ошкор ва барои беҳтар намудани он дар ин самт тақлифҳои мушаххас пешниҳод шудаанд (сах. 100-104, дисс.).

Муҳаққиқ дуруст қайд мекунад, ки ташаккули тарбияи эстетикӣ дар шуури ҷавонон, хусусан, донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилот ва фарҳанг имкон медиҳад, ки онҳо маърифати эстетикӣ хешро баланд бардошта ба фаъолияти эстетикӣ ҷалб шаванд, муҳити эстетикӣ онҳо пурмазмун, дастрас ва беҳатар гардад. Ин нуктаҳо бо мисолҳои мушаххас тавсиф карда шудаанд.

Таваҷҷуҳи асосӣ ба фароҳам овардани муҳити иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва ҳамкориҳои эҷодкорона бо ниҳодҳои иҷтимоӣ-тарбиявӣ дода шудааст. Таъмини муҳити мутаносиб онро пурмазмун, дастрас ва беҳтар мегардонад. Дар маҷмӯъ, дар заминаи таҳқиқи маводи назариявӣ оид ба роҳҳои асосии ташаккули фарҳанги эстетикӣ наврасон ва ҷавонон чунин хулоса кардан мумкин аст: муҳим он аст, ки дарки ҳисси-эстетикӣ, фаъолияти иттилоотӣ-маърифатӣ (дар шакли бадеӣ), ғанӣ гардонидани эстетикӣ-қонунии соҳаи таҳсилот бой ва кори эҷодии гуногунҷанба дар ин самт фаъол ва ҳамоҳанг сохта шавад.

Дар боби дуюми диссертатсия «Шароитҳои педагогии ҳамкориҳои мутақобилаи коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг– шартҳои мукамалгардонии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён» зимни озмоиши педагогӣ, ки дар се марҳила: муқарраркунанда, ташаккулдиҳанда ва назоратӣ сурат гирифтааст, дараҷаи ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар гурӯҳҳои назоратӣ ва озмоишӣ муайян карда шудааст; дараҷаи азхудкунии арзишҳои эстетикӣ ва ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти эҷодиву бадеӣ таҳқиқ гардидааст; имкониятҳои педагогии мукамалгардонии фаъолияти коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ин самт ошкор шудааст. Аз ҷониби диссертант Усмонзода Зариф Ҷумабой дар ин боб асосҳои барномаи педагогӣ таҳия, механизмҳои амалӣ гардонидани он муайян ва тариқи озмоиш самаранокӣ он мавриди санҷиш қарор гирифтааст. Инчунин принцип, самтҳои афзалиятнок ва воситаҳои мухталифи таъсиррасонии маърифатӣ ва ҳисси-образнокӣ, ки дар рисола мавриди истифода қарор гардида, пурра оварда шудаанд. (Диссертатсия, сах. 94-96).

Муаллифи диссертатсия бамаврид ва дуруст қайд мекунад, ки шароити муҳими педагогӣ дар тарбияи эстетикӣ ҳамкориҳои коллеҷ, муассисаҳои фарҳанг ва волидон мебошад. Маҳз ин ҳамкорӣ раванди ташаккули фарҳанги зебоипарастиро тақмил медиҳад.

Диссертант дар доираи корҳои озмоишии анҷомдода пеш аз ҳама дараҷа ва нишондодҳои арзёбии дониши эстетикӣ ва маърифати

зебоипарастии донишчӯёнро муайян карда, дар заминаи он масъалаҳои иштироки донишчӯён дар корҳои берузаудиторӣ ва муассисаҳои фарҳангии шаҳр, ҷалб намудани онҳо ба фаъолияти эстетикиро ошкор карда, вобаста ба фаъолнокиашон се гурӯҳи донишчӯёнро ҷудо кардааст. Шаклҳои ташкили қори иҷтимоӣ-фарҳангиро низ таъкид намудааст, ки суръати азхудкунии донишҳои эстетикӣ мушаххасро муайян мекунад.

Дар раванди таҳқиқот диссертант Усмонзода Зариф Ҷумабой натиҷаҳо ва нуктаҳои асосии таҳқиқотро оид ба самаранок паҳн намудани барномаи ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишчӯёни коллеҷро барои муассисаҳои фарҳангӣ ва нақшаҳои махсуси муассисаҳои фарҳангро барои донишчӯёни коллеҷ таҳлил намуда, ба хулоса меояд, ки истифодаи ин барнома дар соҳаи фарҳанг шавқу рағбати омӯзгорони коллеҷ ва кормандони соҳаи фарҳангро афзун мегардонад, теъдоди донишчӯёни иштироккунандаро ба ҷорабиниҳои фарҳангии хона ва қасрҳои фарҳанг ва намоишномаҳои театри зиёд мекунад. Ин нуктаҳо дар боби дуюм пурра инъикоси худро ёфтаанд. (Диссертатсия, сах. 142- 144).

Дар зербоби дувум «Роҳҳои мукаммалгардонии ҳамкории мутақобилаи педагогии коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар рушди эстетикӣ донишчӯён» дида баромада шудааст. Шаклу усулҳои корҳои тарбиявӣ-эстетикӣ, раванди ҳамкории муассисаҳои таълимӣ ва фарҳанг таҳлил ва мавриди баррасӣ қарор ёфтааст. “Аммо яке аз нуктаҳои муҳимтаринро набояд фаромӯш кард, ки тарбияи эстетикӣ донишчӯён дар сурати мавҷуд будани ҳамкорӣ ва робитаи байни муассисаҳои таълимӣ, фарҳанг ва волидон, ки барои инкишофи ҳамаҷонибаи инсон шароити заруриро фароҳам меорад, метавонад самаранок бошад” – қайд мекунад муҳаққиқ Усмонзода З.Б. шаклҳои фаъоли фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангии қор бо ҷавонон, аз зумраи вохӯриҳо бо ҳунармандон, шоирон, нависандагон, маҳфилҳои ширу шақар, худфаъолияти бадеӣ, экскурсияҳо ва сайругаштҳо, мушоҳидаҳо, суҳбат; машқҳои бозигӣ, маҳфилҳои хушҳолону ҳозир ҷавобон, озмунҳо, ҷашнвораҳо, омӯхтани асарҳои адибон, намоишномаҳо, дарки зебоипарастии ҳаётро бедор мекунад. Ба мақсад мувофиқ аст, ки дар қори тарбиявӣ-эстетикӣ шаклҳои маҷмуии таълимӣ ва фарҳангӣ фароғатӣ: оммавӣ, гурӯҳӣ ва инфиродӣ самаранок истифода гардида, ҳамзамон, ба мазмуни онҳо аҳамияти ҷиддӣ дода шавад. Манфиатҳои тарафайн риоя гардида ҷойгоҳи ҳар як ниҳоди иҷтимоӣ-фарҳангӣ дар система мушаххасан муайян карда шавад.

Дар анҷоми боби дувуми диссертатсия Усмонзода З.Ҷ. чунин хулосаҳои ҷамъбастиро оид ба тақмили корҳои тарбиявӣ-эстетикӣ пешниҳод менамояд: ҳамоҳангсозии мунтазам; тақсимои асоснок ва дурусти вазифаҳо; таҳияи нақшаи ягонаи тарбиявӣ; омода намудани ҳуҷҷатҳои меъёрӣ-ҳуқуқии дахлдор; интиҳоби шаклҳои муштарак тарбиявӣ; ҷалби аҳли ҷамъиятчиғӣ ва падару модар ба қори тарбияи эстетикӣ; омӯзиш ва таҳқиқи эҳтиёҷоти маънавию фарҳангии донишчӯён;

интихоби дуруст ва мунтазам ғанӣ гардонидани репертуари бадеии дастаҳои эҷодии муассисаҳои фарҳанг ва ғ.;

Дар боби сеюми диссертатсия «Ташаккули маърифати зебоипарастӣ ва ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти бадеӣ-эҷодӣ – шартӣ муҳимми ҳамкориҳои мутақобилаи педагогӣ (ҷамъбасти натиҷаҳои кори озмоишӣ – таҷрибавӣ)» барномаи таҳқиқотӣ асоснок, вазифаҳои асосии он муайян ва усулҳои педагогии озмоишӣ-таҳқиқотӣ интиҳоб гардиданд. Самаранокии он дар таҷриба мавриди санҷиш, арзёбӣ ва ҳулосабарорӣ қарор дода шудааст.

Диссертант Усмонзода З.Ҷ. дар барномаи педагогӣ ҷузъиётҳои зерин ҷудо менамояд: дараҷаи маърифати эстетикӣ донишҷӯёни коллеҷ; сатҳи дарки эмотсионалӣ-бадеии ҷорабиниҳои оммавӣ-фарҳангӣ ва ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти бадеӣ-эҷодӣ. Дар заминаи онҳо таҳқиқоти озмоиширо бо истифодаи методҳои таҳқиқоти педагогӣ созон дода, аз он натиҷагирӣ намудааст. Имкониятҳои объективӣ тақмили кори тарбиявӣ-эстетикӣ тавассути восита ва шаклҳои фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ асоснок ва коркард намудааст.

Зербоби дуюми боби сеюми диссертатсия – «Ҳамкориҳои коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг ҷиҳати ташаккули маърифати зебоипарастӣ ва ҷалби донишҷӯён ба фаъолияти бадеӣ-эҷодӣ» номгузорӣ гардидааст ва мақсади ин зербоб аз он иборат мебошад, ки дар асоси барномаи педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён дар раванди ҳамкориҳои коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг, дар зинаи ташаккулдиҳандаи озмоиши педагогӣ ҷамъбаст ва аз он натиҷагирӣ карда шудааст.

Натиҷаҳои озмоиш нишон дод, ки танҳо дар шаҳри Панҷакент бо ёрии омӯзгорон, кормандони муассисаҳои фарҳанг, яъне театр, осорхона, хонаи фарҳанг, дастаҳои ҳунарий, хонавода дар муддати 2 сол (аз моҳи сентябри соли 2020 то июни соли 2022) дар заминаи ягона омӯзиши динамикаи рушди рағбатҳои маънавӣ-эстетикӣ 171 нафар донишҷӯ фаро гирифта шудаанд; масъалаҳои аҳудкунии арзишҳои эстетикӣ аз ҷониби донишҷӯён, иштироки онҳо дар шаклҳои ҷамъиятии оммавӣ, гурӯҳӣ ва инфиродӣ фаъолияти иҷтимоӣ-фарҳангӣ дар коллеҷ, театр, осорхона, муассисаҳои клубӣ, дар ҷойҳои истиқомат, ҷалби онҳо ба коллективҳои эҷодӣ, дастгирии шуғли онҳо бо ҳунароҳои мардумӣ, инчунин, иштирок дар озмунҳо омӯхта шуд; ҳамзамон, рафтуоии онҳо ба театр, осорхона, қасри фарҳанг ва қасри ҷавонони шаҳри Панҷакент ва ғ. мавриди таҳқиқ қарор гирифтааст.

Дар доираи барномаи педагогӣ барқарор намудани робитаҳои доимӣ байни коллеҷ ва муассисаҳои фарҳангӣ ва таъсиси маҳфилҳои эҷодӣ донишҷӯён, васеъ намудани гурӯҳи дастаҳои ҳамсароӣ оид ба истикболи меҳмонон, иштирок дар қасри фарҳанг, боғи фарҳангӣ фароғатии шаҳри Панҷакент ба номи Камоли Хучандӣ, ҷалби донишҷӯён ба намудҳои гуногуни сайёҳиву экскурсияҳо ба мавзеҳои таърихӣ (маҳсусан, ба мамнӯъгоҳи Саразми Бостонӣ) ва хона-музей боис шуд, ки теъдоди иштироки донишҷӯён дар ҷорабиниҳои фарҳангӣ ва театркунонидашуда, инчунин, маҳфилҳои таълимӣ-эҷодӣ 1,2 маротиба афзуд. Ин иттилоот дар ҷадвал ва диаграмма равшан ва возеҳ инъикос ёфтааст. Илова ба ин, зикр

мекунад диссертант, агар иштироки донишчӯёни коллечро дар осорхона, китобхонаи мактабӣ ва оммавӣ, театри шахрӣ ва чорабиниҳои оммавӣ-бадеӣ ба ҳисоб гирем, теъдоди онҳо то ду маротиба зиёд шуд (ё ин ки онҳо аз теъдоди иштирокдорони умумии донишчӯён 86 фоизро ташкил дод).

Чунончи, аз 286 нафар донишчӯёни гурӯҳҳои озмоишӣ дараҷаи баланди маърифати эстетикӣ ба 80%, эмотсионалӣ – баҳодихӣ ба 78% ва ҷалбнамоӣ ба фаъолияти эстетикӣ ба 77% расид, ки ин нисбат ба давраи аввали озмоиши гузаронидашуда тақрибан 40% зиёд аст.

Ҳамчунин, мебоҷад афзуд, ки дар рафти корҳои озмоишӣ-таҳқиқотӣ дар ҳамаи навъи гурӯҳҳо ва дараҷаҳои омӯзиш ба мақсад мувофиқ аст, ки муассисаҳои фарҳангӣ фароғатӣ ҳамчун марказҳои корҳои ташкиливу методӣ оид ба тарбияи эстетикӣ муҳассилин, умуман, аҳоли дар мавзеи шахрҳои аҳолиашон камшумор ҳисобида шаванд.

Ҳамин тариқ, дар рафти таҳқиқот омӯзиш ва ҷамъбасти таҷрибаи пешқадами фаъолияти тарбиявии коллеч ва муассисаҳои фарҳанг оид ба ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишчӯён дар шахрҳои хурд, мураббаи масоили таҳқиқшуда, шароитҳои педагогии ҳамкориҳои функционалии муассисаҳои таълимӣ бо муассисаҳои фарҳанг дар заминаи корҳои озмоишӣ-таҳқиқотӣ тасдиқи худро ёфт.

Дар умум, қайд кардан ба маврид аст, ки дастгоҳи илмӣ ва сохтори диссертатсия, автореферати он мувофиқи талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдорории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, автореферат ва мақолаҳои илмӣ ҷопшуда дар сатҳи хуб таҳия гардида, муҳтавои автореферат ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва тасаввуроти аниқро доир ба моҳияти таҳқиқоти гузаронидашуда ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллиф медиҳад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвонҷӯӣ муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос мекунамд.

Эродҳо ба кори диссертатсионӣ. Дар баробари дастовардҳои муҳимми зикршуда, диссертатсия ва фишурдаи он аз камбудиву норасоиҳо низ ҳолӣ нест, ки зикри онҳо барои тақмили минбаъдаи таҳқиқоти диссертатсионӣ муфид хоҳад буд, аз ҷумла:

1. Хуб мебуд, агар дар диссертатсия афкору андешаҳои мутафаккирони тоҷик оид ба масъалаҳои тарбияи эстетикӣ васеътар мавриди таҳлил ва истифода қарор мегирифтанд. Ин ҷиҳат метавонист заминаҳои назариявии таҳқиқотро боз ҳам ғанӣ гардонад.

2. Бисёр хуб мешуд, ки асосҳои барномаи педагогии ташаккули фарҳанги зебоипарастӣ, ки дар диссертатсия таҳияи он пурра оварда шудааст, дар автореферат низ пурратар ҷой дода мешуд.

3. Аз ҷониби муаллиф дар диссертатсия аз таҷрибаи фаъолияти мактабҳои мусиқӣ оид ба тарбияи эстетикӣ мисолҳо оварда шуда, мушкilotи онҳо инъикос гардидаанд. Аммо фаъолияти мактабҳои мусиқӣ шаҳри Панҷакент ва, умуман, вилояти Суғд мавриди таҳлили ҳамаҷониба қарор нагирифтааст. Баррасӣ ва таҳлили кори онҳо дар тарбияи эстетикӣ

арзиши илмий рисолаҳо боз ҳам қавитар мекард.

4. Дар феҳристи адабиёти истифодашуда баъзе ноҷӯриҳо ва номувофиқатиҳо ба назар мерасанд, ки ислоҳи онҳо ба беҳтар гардидани сифати диссертатсия мусоидат менамояд.

5. Дар матни диссертатсия ва автореферати он ғалатҳои грамматикӣ, имлоӣ ва техникӣ ба назар мерасад, ки ислоҳи онҳо барои боз ҳам беҳтар шудани сифати кор мусоидат хоҳанд кард.

Бояд зикр кард, ки камбудҳои ва норасоии зикршуда ислоҳшаванда буда арзиши комили илмӣ ва дастовардҳои назарраси диссертатсияро дар ҳудуд ва миқёси мавзӯи таҳқиқшуда ҳалалдор намекунад.

Мутобиқати ба расмӣгардории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсия ва автореферати он вобаста ба талаботи дастурамал оид ба тартиби ба расмӣгардории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводҳои илмӣ (фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493) омода карда шуда, мақолаҳои илмӣ нашрнамудаи муҳаққиқ мазмун ва муҳтавои асосии рисолаҳо инъикос менамоянд. Дастовардҳои илмӣ, эътимодноӣ, ҳулоса ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи муаллиф тибқи талаботи дастурамали Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардида, аз ҷиҳати илмӣ методӣ асоснок карда шудаанд.

Дар матни диссертатсия муқаррароти дастурамали Комиссияи олии аттестатсионӣ риоя гардида, матн бо забони тоҷикӣ ба таври возеҳ ва равшан таҳия шудааст. Тартиби таҳия ва ҷобаҷогузории қисмҳои алоҳидаи диссертатсия дуруст буда, робитаи мантиқӣ ва пайдарпайии мавод таъмин гардидааст. Дар охири ҳар як боб ҳулосаҳои мушаххас пешниҳод шуда, натиҷаҳои асосии таҳқиқ ба таври қамъбасти баён гардидаанд.

ҲУЛОСА

1. Усмонзода Зариф Ҷумабой дар мавзӯи «Ҳамкории коллеҷ ва муассисаҳои фарҳанг дар ташаккули фарҳанги зебоипарастии донишҷӯён», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.9. Назария ва методикаи ташкили фаъолияти фарҳангӣ-ичтимоӣ (педагогикаи иҷтимоӣ) қори ба анҷомрасидаи илмӣ-таҳқиқотӣ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона ва дар сатҳи ҳуби илмӣ иҷро карда шудааст.

2. Муҳаққиқ ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқотии дар назди худгузошта ноил гардида, иҷрои фарзияҳои илмӣ ва нуқтаҳои ба дифоъ пешниҳоднамударо тасдиқ кардааст.

3. Диссертатсия ба талаботи пешниҳоднамудаи бандҳои 10-16 «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 ва таҳрири нави он аз 26.06.2023, №295 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Тақриз аз тарафи эксперт, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни Сатторов Асрор Қаҳҳорович мураттаб шудааст. Тақризи муассисаи пешбар дар ҷаласаи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни, ки дар он доктараби дараҷаи илмӣ Усмонзода Зариф Ҷумабой иштирок ва бо маъруза баромад намуд, баррасӣ ва тасдиқ шудааст. Дар ҷаласаи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни 15 нафар устодону омӯзгорон иштирок намуданд.

Натиҷаи овоздихӣ: «тарафдор» - 15 нафар, «бетараф» - нест, «муқобил» - нест. (Қарори ҷаласаи кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни аз 3-юми сентябри соли 2026, № 2/1)

Раиси ҷаласа:

номзади илмҳои педагогӣ,
дотсент, мудири кафедраи
умумидонишгоҳии педагогикаи
Донишгоҳи давлатии омӯзгории
Тоҷикистон ба номи С. Айни

Мансурова Ҷамила
Сулаймоновна

Эксперти таҳқиқоти диссертатсионӣ,
дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии
педагогикаи Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айни
номзади илмҳои педагогӣ

Сатторов Асрор
Қаҳҳорович

Котиби илмӣ ҷаласа:
номзади илмҳои педагогӣ

Арбобова Фароғат
Анваровна

03.09. 2026

Имзои Ҷ.С. Мансурова, А.Қ., Сатторов ва Ф.А. Арбобоваро тасдиқ мекунам.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси ДДОТ ба номи С. Айни

Қодирзода Сайвали
Муҳибулло

Суроғаи муассисаи пешбар: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
х. Ёбони Рӯдакӣ, 121; Тел: +992 (37) 224 13 83,
E-mail: info@mail.ru, www.tgpu.tj